

Nowy sposób wyboru czeskiego prezydenta

2 marca centroprawicowa koalicja wraz z opozycyjną socjaldemokracją uzgodniły, że prezydent będzie wybierany w wyborach powszechnych w dwóch turach, a nie jak dotąd przez parlament. Ustalenia wymagają nowelizacji konstytucji przez parlament. Przedmiotem negocjacji pozostaje ewentualna zmiana uprawnień głowy państwa oraz ograniczenia prezydenckiego immunitetu. Wybory wedle nowych zasad mogłyby się odbyć po zakończeniu kadencji przez prezydenta Václava Klause na początku 2013 roku.

Zgodnie z partyjnymi uzgodnieniami, prawo do zgłaszania kandydatów miałyby 10 senatorów, 20 posłów lub 50 tys. obywateli. Zwycięzcą w pierwszej turze głosowania zostałby kandydat, który zdobył ponad 50% głosów. W sytuacji, gdy żaden z kandydatów nie spełnia tego warunku, prezydentem zostałby zwycięzca drugiej tury głosowania.

Przy okazji nowelizacji konstytucji, opozycyjna socjaldemokracja (ČSSD) postuluje ograniczenie części prerogatyw prezydenta, czemu sprzeciwia się Obywatelska Partia Demokratyczna (ODS) premiera Petra Nečasa. Ewentualne zmiany miałyby dotyczyć sposobu powoływania członków Rady Czeskiego Banku Narodowego, sędziów Sądu Najwyższego i Najwyższego Sądu Administracyjnego, których obecnie prezydent wybiera i mianuje w pełni samodzielnie. ČSSD chce, aby te nominacje wymagały zgody rządu lub Senatu. Przychylni tym propozycjom są również koalicjanci ODS: TOP 09 i Sprawy Publiczne. Międzypartyjne negocjacje dotyczą także ograniczenia immunitetu prezydenta.

Zmiana sposobu wyboru głowy państwa, popierana przez blisko 80% społeczeństwa, wpisana jest w umowę koalicyjną obecnego rządu oraz w program opozycyjnej ČSSD. Dotychczasowa metoda wyboru, wzmacniała pozycję parlamentarzystów niezrzeszonych, co było powodem szeregu afer wokół nacisków na posłów i senatorów podczas ostatnich wyborów prezydenckich. Wprowadzenie wyborów powszechnych wzmocniłoby mandat prezydenta, jednocześnie jednak związałoby go silniej ze wspierającym go ugrupowaniem politycznym finansującym kampanię wyborczą. <grosz>